

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2018

SLOVENIAN

HIGHER LEVEL

Monday, 18 June

09:30 - 12:30

Pazljivo preberite celotni tekst in odgovorite na vprašanja, ki so sestavljena iz treh delov. Na vprašanja odgovorite s svojimi besedami; odgovori, ki morajo biti v slovenskem jeziku, naj temeljijo na danem tekstu.

Julijske Alpe med prestižnimi imeni

Ključne besede:

1. Lonely Planet je Julijske Alpe v knjigi Best in Travel za leto 2018 uvrstil na 3. mesto najlepših svetovnih turističnih regij.

2. Skoraj hkrati z objavo Lonely Planeta o izboru Julijskih Alp je Slovenska turistična organizacija zaznala rekorden obisk na družabnih omrežjih. Obisk na Facebookovi strani Feel Slovenia je presegel 500.000 sledilcev, na strani Instagrama pa 100.000 sledilcev. Facebook Feelslovenia je ena največjih in najbolj aktivnih Facebookovih strani v Sloveniji. V objavah na tem profilu STO poroča o pestri in raznoliki slovenski turistični ponudbi, ter spodbuja turiste k obisku. Najštevilčnejša skupina sledilcev prihaja iz Italije, sledijo Srbija, ZDA, Velika Britanija in Nemčija, medtem ko slovenski uporabniki Facebooka predstavljajo približno desetino vseh sledilcev. Novica, da je založniška hiša *Lonely Planet* uvrstila Julijske Alpe med 10 najbolj atraktivnih regij sveta, je ta teden bliskovito obredla medije in družabna omrežja. Ker gre za največjega popotniškega založnika na svetu z enormnim vplivom na turistične tokove, je novica vzbudila doma veliko navdušenja, po drugi strani pa tudi pomisleke, kako utegne množični turizem vplivati na naš gorski svet.

3. Medijski velikan je Julijske Alpe v knjigi Best in Travel za leto 2018 uvrstil na laskavo tretje mesto najlepših svetovnih turističnih regij takoj za Severno Irsko ter Aljasko. Primerjajo jih z naravo francoskega Chamonixa in švicarskega Zermatta, vendar z opombo, da je slovenska različica manj znana in predvsem z manj gneče. »Julijske Alpe nudijo izjemno gorsko doživetje v delu Evrope, ki je prepogosto spregledan, a v zadnjem času nežno odpira vrata različnim popotnikom ... Naraščajoče število lokalnih ponudnikov pa združuje utrip dvigajoče pohodništvo z nadstandardnimi nastanitvami v imenitnih pastirskih kočah.« Med bisere, ki so vredni obiska, so poleg Blejskega in Bohinjskega jezera med drugim nanizali še Vršič, Triglavski narodni park, Radovljico, Kranj in Kamnik, med top točke, ki jih je treba videti, pa so uvrstili Loški grad, muzej čebelarstva, Linhartov trg v Radovljici in Blejski Vintgar.

Priznanje in hkrati izziv

4. Pri Slovenski turistični organizaciji (STO) so se odzvali z izjavo, da je za Slovenijo uvrstitev na ta seznam izjemna čast in da bo bistveno vplivala na njeno prepoznavnost. O tem zagotovo ni dvoma, saj Best in Travel izide v osmih največjih svetovnih jezikih in v milijonskih nakladah. Tokratni izbor je na podlagi anket med popotniki in več kot 200 stalnimi pišočimi sodelavci za to medijsko hišo napravila posebna komisija v Londonu. Glavni razlogi za uvrstitev regije na ta imenitni seznam so, tako STO, prizadevanje Slovenije, da zaščiti edinstvene raznolikosti, značilne za to območje, ki se ponša se s številnimi naravnimi lepotami, izjemno pokrajino in bogato kulturno dediščino.

5. Neokrnjena narava, naravne vrednote in odprtost so zagotovo glavni aduti naše atraktivnosti in turisti iz sosednjih držav jih zelo dobro poznajo že desetletja. Toda po objavi Lonely Planeta bo

turistov in planincev, ki si bodo želeli obiska TNP še več tudi iz drugih držav, kar pa povečuje tudi tveganje za nesreče, zmogljivosti Gorske reševalne službe (GRS) pa ima zagotovo kadrovske in tehnične omejitve. Tako pa opozarja dr. Janez Mekinc, profesor na fakulteti za turistične študije univerze na Primorskem. Po njegovem mnenju utegne postati problematično, da Slovenija nima ustrezno urejenega sistema obiskovanja gora oziroma območja TNP.

6. »Ljudem, ki se odločijo za obisk TNP, se ni potrebno nikjer prijaviti, torej ne razpolagamo s podatkom, koliko planincev in obiskovalcev sploh obiše NPZ, kaj šele, da bi vedeli kam nameravajo iti, po katerih planinskih in plezalnih poteh imajo načrt doseči svoj cilj in nenazadnje, kaj je sploh njihov cilj. Prihodnost bo pokazala, koliko obiskovalcev in planincev še prenese TNP s trenutnim sistemom preventivnega dela in reševanja. Izkušnje na žalost kažejo, da mora najprej priti do neprijetnih ali pa tragičnih dogodkov, da se zgamejo ustrezne inštitucije in spremenijo sistem. Na to opozarjata tudi GRS in PZS.«

7. Pri Planinski zvezi Slovenije (PZS) pa, ob tem ko prav tako ugotavljajo, da gre za novo priznanje Sloveniji za ohranjanje neokrnjenosti gorskega sveta, ugotavljajo pa tudi, da bodo razvijale takšne oblike trajnostnega turizma, ki bodo čim manj vplivali na naravo. Nikakor ne smemo podleči cenenu masovnemu turizmu, ki takšne prednosti hitro izniči, opozarja podpredsednik PZS Miro Eržen in dodaja: » Zelo hitro bomo morali doreči celovito strategijo javnega prometa in še posebej obvladovanja prometa v alpske doline.

Razvoj okolju prijaznega obiska

8. Ker dnevni obiskovalcev nihče ne šteje, je težko določiti njihovo celotno število, empirično pa vsi vedo, da obisk iz leta v leto narašča. Po nekaterih ocenah naj bi park, s širšo okolico, od začetka junija do konca septembra to območje obiskalo pol milijona obiskovalcev in napravilo 1,4 milijona nočitev, kar je skoraj četrtno slovenskega turizma v tem obdobju.

9. Pri TNP so, sporočajo, seveda ponosni, da jih je Lonely Planet uvrstil med najlepše destinacije sveta in se zavedajo nevarnosti, ki jih množično obiskovanje gora zagotovo predstavlja za občutljivo ekološko ravnovesje v parku. V njem že dolgo velja poseben naravovarstveni režim, ki je strožji kot v krajinskih parkih. Edinstvenost območja je že leta 2003 prepoznal tudi Unesco pri OZN ter vključil Julijske Alpe in TNP v mednarodno mrežo biosfernih območij kot del svetovne mreže vzorčnih regij trajnostnega razvoja. Povezujejo se z lokalnimi skupnostmi in skupaj načrtujejo usmerjanje obiskovalcev in spodbujajo okolju prijazen obisk, na primer tudi z uporabo javnega prevoza. Letos so posodobili in z možnostjo parkiranja z aplikacijo za mobilne telefone opremili šest parkirišč v bližini Bohinjskega jezera, kupili 14 koles za izposajo, vzpostavili nove informacijske točke in določene avtobusne povezave.

10. Zanimivo je, da je po anketi, ki jo je lani med obiskovalci izvedel TNP, večina obiskovalcev pripravljena spremeniti navade obiskovanja in se namesto z avtom pripeljati z javnim prevozom. Prav tako so pripravljene tudi plačati obisk parka. Mnogi bi bili za vstop v park pripravljene plačati deset evrov vstopnine, če bi bile v to ceno vključene parkirnine in prevoz. Tudi vprašanje o morebitni uvedbi kvot za obisk Triglava jih ne jezi, marsikdo se celo strinja, da bi bila to prava rešitev. Pogrešajo pa predvsem več digitalnih informacij.

(Prirejeno po: Brane Maselj, Nedelo, sob. 28. 10. 2017, 9:30)

1. DE **(30 točk)**

S svojimi besedami (na podlagi teksta) pojasnite naslednje pojme: **(5 točk)**

- a) »gneča« (3)
- b) "razvoj« (9)
- c) "čebelarstvo" (3)
- d) "družabno/družbeno omrežje« (2)
- e) "kulturna dediščina" (4)

2. S svojimi besedami oz. na podlagi teksta opišite, kaj je Lonely Planet in zakaj je pomemben za Slovenijo. (5 točk)

3. S svojimi besedami oz. na podlagi teksta razložite, zakaj imajo Slovenci pomisleke glede masovnega turizma. (5 točk)

4. Kakšno vlogo igrajo lokalne skupnosti pri varovanju okolja v Sloveniji? Mislite, da bodo še naprej vključene na tak način tudi ob porastu števila turistov v Sloveniji? Razložite svoj vidik na podlagi teksta. (5 točk)

5. Menite, da se bodo turisti, ki prihajajo v Slovenijo, obnašali odgovorno, če sodite po anketi, izvedeni med obiskovalci Triglavskega narodnega parka? Razmislite o vplivih, ki jih imamo z vsakdanjimi odločitvami na sočloveka in okolje. (5 točk)

6. Je po vašem mnenju trajnostni turizem trend ali stalnica? Je gonilo družbenega in ekonomskega razvoja ali ga zavira? Svoje mnenje pojasnite in podkrepite z argumenti, ki jih ponuja članek kot celota. (5 točk)

2. DEL **(30 točk)**

Na podlagi prebranega besedila komentirajte naslednjo misel (minimalno 100 besed).

"Izkušnje na žalost kažejo, da mora najprej priti do neprijetnih ali pa tragičnih dogodkov, da se zganejo ustrezne inštitucije in spremenijo sistem."

3. DEL **(40 točk)**

Napišite esej (minimalno 300 besed). Izberite ENEGA izmed dveh predlaganih naslovov.

1. *"Mediji so tako blagoslov kot prekletstvo razvijajoče se ekonomije."*

Prosimo, izrazite svoje mnenje o trditvi in jo umestite v kontekst sodobnega sveta, zlasti na podlagi uporabe družbenih medijev (socialna omrežja).

2. *"Ali obleka naredi človeka?"*

Do katere mere je res, da lahko natančno ocenimo ljudi glede na njihova oblačila? Upoštevajte razloge, ki potrjujejo ali zavračajo to trditev, in izrazite svoje mnenje v eseju s približno 300 besedami.